

NORGES HØYESTERETT

Den 31. mai 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Øie, Kallerud og Bergsjø i

HR-2013-01153-U, (sak nr. 2013/1046), straffesak, anke over kjennelse:

Den offentlige påtalemyndighet

mot

A (advokat Øyvind Bratlien)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder videre anke over lagmannsrettens kjennelse hvor tingrettens kjennelse om varetektsfengsling ble opphevet.
- (2) A, født 24. november 1988, er siktet for blant annet overtredelse av straffeloven § 162 første og annet ledd og straffeloven § 257. Han ble pågrepet 10. mai 2013 og ble begjært varetektsfengslet 11. mai 2013.
- (3) I skriv av 13. mai 2013 begjærte A seg løslatt. Han samtykket samtidig i at spørsmålet om fengsling ble avgjort ved kontorforretning.
- (4) Nedre Telemark tingrett avsa 13. mai 2013 kjennelse med slik slutning:

"A, født 24.11.1988, kan holdes i varetektsfengsel inntil annet blir bestemt av påtalemyndigheten eller retten, men ikke utover 10. juni 2013 kl. 17.00."
- (5) A påanket kjennelsen til Agder lagmannsrett, som 23. mai 2013 avsa kjennelse med slik slutning:

"Tingrettens kjennelse oppheves."
- (6) *Påtalemyndigheten* har anket lagmannsrettens kjennelse og har anført at lagmannsretten har tolket loven feil når den kom til at det var en saksbehandlingsfeil at tingretten varetektsfengslet A uten at han ble fremstilt til første fengslingsmøte. Rt. 2011 side 589, som

lagmannsretten har vist til, gjelder etter påtalemyndighetens syn en annen situasjon, hvor siktede ikke hadde samtykket til kontorforretning. Det vises til Magnus Matningsdals artikkel i Lov og Rett 2013 nr. 3.

- (7) Forsvareren har opplyst at han ikke har merknader til anken.
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset etter straffeprosessloven § 388.
- (9) Siktede har rett til å være til stede i det første fengslingsmøtet, jf. straffeprosessloven § 244. Straffeprosessloven § 183 fastslår videre at påtalemyndigheten må fremstille siktede for tingretten ved første gangs fengsling. Fremstillingsplikten gjelder uavhengig av om siktede uttrykkelig har krevd dette, dog slik at fremstilling kan unnlates dersom siktede er ute av stand til å møte på grunn av sykdom mv. jf. Rt. 2011 side 589 avsnitt 16–18.
- (10) Denne saken gjelder imidlertid et annet spørsmål, nemlig om siktede må fremstilles til det første fengslingsmøtet selv om han uttrykkelig gir uttrykk for at han ikke ønsker å bli fremstilt og hans nærvær ikke er nødvendig for å opplyse saken.
- (11) Etter utvalgets syn kan det verken av nasjonal rett eller konvensjoner Norge er bundet av utledes en plikt til å fremstille en siktet i et fengslingsmøte mot hans vilje, forutsatt at retten finner hans tilstedeværelse unødvendig for å avgjøre fengslingsspørsmålet.
- (12) Utvalget viser særlig til forarbeidene til straffeprosessloven § 183, hvor det klart går frem at det ikke foreligger noen slik plikt. I NOU 1980:28 heter det på side 76:

"Varetektsutvalget vil ikke foreslå noen endring når det gjelder siktetes tilstedeværelse første gang fengslingsspørsmålet skal avgjøres. Utvalget vil dog understreke at dommeren må være varsom med å pålegge siktede å møte selv om han har møteplikt, dersom siktede selv ikke ønsker å møte. Det bør også pekes på at siktetes møteplikt må være begrenset slik at retten kan akseptere en nektelse fra siktede om å møte når retten finner slikt møte unødvendig. ..."

- (13) I Ot.prp. nr. 53 (1983-1984) gjør departementet på side 52 rede for utvalgets drøftelser av spørsmålet:

"Utvalget drøfter også tilstedeværelse i retten:

Etter gjeldende strpl § 235 skal siktede fremstilles når fengslingsspørsmålet første gang avgjøres. Etter gjeldende rett skal siktede også fremstilles mot sin vilje. Siktede må imidlertid kunne avstå fra sin rett til å bli fremstilt, men det bør da foreligge materiale som godtgjør at siktetes interesser er tilfredsstillende ivaretatt, se nærmere Bjerke, *Fengsling* (1981) s 31 flg. Tilsvarende regler gjelder etter ny strpl § 183 første ledd. Det samme gjelder ved forlengelse av fengslingen. Varetektsutvalget vil ikke foreslå noen endring m h t siktetes tilstedeværelse første gang fengslingsspørsmålet skal avgjøres, men understreker (s 76) at dommeren må være varsom med å pålegge siktede å møte selv om han har møteplikt, dersom han selv ikke ønsker å møte.

..."

- (14) Deretter konkluderer departementet slik:

"De høringsinstanser som har uttalt seg, er enige i at gjeldende rett om siktetes møteplikt ikke endres. Departementet slutter seg til dette."

- (15) I Innst. O.nr. 72 (1984-85) på side 14 sa justiskomiteen seg "samd med departementet i at det

ikkje er nokon grunn til å gjera endring i den sikta si møteplikt ved framstilling for varetekt".

- (16) Utvalget tilføyer at avgjørelsen i Rt. 2011 side 589, som lagmannsretten har bygget på, gjaldt et tilfelle hvor det ikke forelå noe samtykke fra den siktede til ikke å bli fremstilt i fengslingsmøtet.
- (17) Utvalget nøyer seg ellers med å henvise til Magnus Matningsdals gjennomgang av rettskildesituasjonen i Lov og Rett 2013 side 232 flg., som en slutter seg til. Som det fremgår samme sted, kan det være gode grunner til at en siktet ikke ønsker framstilling, og det er etter utvalgets syn ikke grunnlag for å endre praksis.
- (18) Lagmannsretten har etter dette tolket loven feil, og kjennelsen må oppheves.
- (19) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G:

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Knut H. Kallerud
(sign.)

Toril M. Øie
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Riktig utskrift: